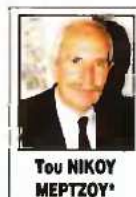

Ο Νίμιτς ξύνεται στην

Διαπρεπής νομομαθής, επί έτη, ανώτατος κρατικός αξιωματούχος και κατά τα 12 τελευταία χρόνια εντεταλμένος διμεσο-λαβητής του ΟΗΕ στο γνωστό πρόβλημα Αθηνών - Σκαπίων με υπόδειξη της Ουάσινγκτον, ο Μάθιου Νίμιτς αντιπροσωπεύει τον Αμερικανό statesman, δηλαδή τον ευπαιδευτο ώριμο ευπατριδή που, χωρίς ιδιότητα και δεσμεύσεις, είναι αφιερωμένος στις μεγάλες υποθέσεις του κράτους και τις υπερασπίζεται με βαρύνουσα γνώμη και αποτελεσματικότητα.

Προκαλεί, λοιπόν, δέος - και όχι οργή - όταν ένας Αμερικανός τέτοιου επιπέδου και τόσης επιρροής δηλώνει ότι ο Μέγας Αλέξανδρος «ήταν ένας κατακτητής των λαών που έσφαζε δεκάδες χιλιάδες, δεν εισήγαγε τη Δημοκρατία ούτε πολιτειακούς θεσμούς και η αυτοκρατορία του κράτησε λίγα χρόνια»!

Η δήλωση αυτή εκφράζει την πολιτική παιδεία της αμερικανικής ηγετίδας τάξης που κατευθύνει τη μοναδική παγκόσμια υπερδύναμη προς την ομολογημένη επιδίωξη της κοσμοκρατορίας. Δυστυχώς όλες οι μεγάλες επιλογές της Ουάσινγκτον αποδεικνύουν εμπράκτως ότι αυτή η συγκεκριμένη πολιτική παιδεία δεν είναι ούτε παιδεία ούτε πολιτική. Πολιτική, άλλωστε, δεν νοείται ούτε νοήθηκε ποτέ δίχως παιδεία και γνώση της ιστορίας. Αυτές οι αρετές, εμπνεόμενες από το ζωηρό αίσθημα της αποστολής, κραταύσαν και επί αιώνες διατήρησαν όλες τις αξίες λόγου αυτοκρατορίες, όπως η Ρωμαϊκή, η διαδόχος της Ανατολική Ρωμαϊκή και η Βρετανική, που δημιούργησαν πολιτισμό και κληροδότησαν αιώνιους θεσμούς.

Του ΝΙΚΟΥ ΜΕΡΤΖΟΥ*

Θερμαίνει τα όνειρα

Στη γκλίτσα του τσομπάνη ξύνεται, συνεπώς, μ' αυτή την αποκαλυπτική δήλωσή του ο Αμερικανός αξιωματούχος, όταν αγνοεί ή επιχειρεί να σβήσει το αυτόφωρο και ολοφάνερο γεγονός ότι οι λαοί της Ανατολής λατρεύουν επί 2.300 συνεχή χρόνια ως ισάθεο ελευθερωτή τους, εκπολιτιστή τους και δικό τους ήρωα τον «σφαγέα» τους που, κατά Νίμιτς, δεν τους έδωσε τίποτε ούτε άφησε πίσω του τίποτε!

Στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν ο Ισκεντέρ παραμένει ο ζωντανός θρύλος των λαών, θρέφει επί αιώνες τις συναρπαστικότερες διηγήσεις τους, καθορίζει τα ιερά τους, κινεί την υψηλότερη τέχνη τους και θερμαίνει στα όνειρά τους. Απόγονοί του δηλώνουν με υπερηφάνεια οι γενναίοτεροι πολεμιστές τους.

«Θυμάμαι που στα τελευταία ταξίδια μου στην Ανατολή (Λίβανο, Συρία, Ιράν, Αφγανιστάν, Πακιστάν, Ινδία) το μύτι των ανθρώπων γυάλιζε ευφρόσυνα μόλις άκουγαν πως είμαι «Γιουνανι», δηλαδή Έλληνας, και αμέσως άρχιζαν να μιλούν με πάθος για τον Ισκεντέρ, τον Μέγα Αλέξανδρο, ως να επρόκειτο για έναν δικό τους σύγχρονο εθνικό ήρωα», σημειώνει ο ομότιμος καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών Κάρολος Μιτσάκης, προλογίζοντας τη γοητευτική επιστημονική διατριβή της Μαριάννας Ιατροπούλου - Θεοχαρί-

Παρά το διπλωματικό της χαμόγελο, η υπουργός Εξωτερικών Ντόρα Μπακογιάννη «κάρφωσε» τον κ. Νίμιτς: «Η ιστορική συμβολή του Μ. Αλεξάνδρου έχει αναγνωρισθεί εδώ και χιλιάδες χρόνια. Η ιστορία έχει γραφτεί. Δεν ξαναγράφεται. Μιάμε με όρους μέλλοντος και όχι παρελθόντος...»!

Το ακόντιο του Αλεξάνδρου τρέπει σε φυγή τον Δαρείο (αμφωρέας από την Κάτω Ιταλία, 4ος αι. π.Χ.)

δου «Ο Μέγας Αλέξανδρος στην περσική επική ποίηση».

Στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν οι Αμερικανοί εκόμισαν, κατά δήλωσή τους, τη Δημοκρατία, την Ελευθερία και τον Πολιτισμό. Προς το παρόν έφεραν την τρομοκρατία, και την αναρχία, το ζόφο και τον τρόμο, το Γκουαντανάμο και τα επιχώρια κολαστήρια, τη φρίκη και την καθημερινή ανθρωποσφαγή. Περισσότερα από 340 σεβάζματα Μουσεία, όπου η Μεσοποταμία είχε εναντιώσει το παγκόσμιο απόθεμα των αρχαιότερων ανθρωπίνων πολιτισμών, γραφών και θρησκειών, έχουν λεηλατηθεί. Πανάρχαιες θρυλικές πόλεις, που η έρημος διαφύλασσε θαμμένες στην άμμο, ανασκαπώνται συστηματικά, διαμελίζονται, και τα ανεκτίμητα μέλη τους διοχετεύονται, ενω-

είται από «αγνώστους», στον πολιτισμό της αρχαιοκαπηλίας. Είναι μια πολύ σημαντική εγκληματική παράμετρος της καταναγκαστικής «ωστηρίας» που ακόμη δεν έχει μελετηθεί επειδή προέχουν οι 50-60 κάθε μερο νεία νεκροί!

Τι είδους «απελευθέρωση»;

Στο «απελευθερωμένο» Αφγανιστάν το όπο καλλιέργεται δημοκρατικά σε τερστίτες νέες εκτάσεις οι Αμερικανική Μαφία είναι μείσ' στην τρελή χαρά. Από το 1939, ωστόσο, μόλις ιδρύθηκε ανεξάρτητο Αφγανιστάν, σε όλα τα χαρτονομίσματα μέχρι και σήμερα επιστρέφει η ελληνική επιγραφή Ευκρατίδου του Μεγάλου Βασιλέως με τον Μακεδόνα επίγονο του Αλεξάνδρου πάνω στο τε-

θριππο ελληνικό όρμα του. Τον σεβάστηκαν ακόμη και οι Ταλιμπάν που, ως γνωστόν, οι Αμερικανοί αρχικά οργάνωσαν και εξόπλισαν με επικεφαλής τον Μπιν Λάντεν.

«Αξονας του κακού» και το Ιράν εγγράφεται πρώτο στη λίστα αναμονής για μια Δημοκρατία made in USA. Αμερικανοί αξιωματούχοι, όπως ο Νίμιτς, ούτε υποψιάζονται, φυσικά, τι πολιτισμό συμβολίζει και διαφυλάσσει η Περσία. Εκεί τουλάχιστον ο Αλέξανδρος «πρέπει» να είναι ο πιο μισητός, αφού τους Πέρσες πολέμησε και νίκησε. Ωστόσο, εις πέσμα του «πολιτικά ορθού», οι Πέρσες λατρεύουν σαν δικό τους εθνικό ήρωα και Μέγα Βασιλέα τον «σφαγέα» τους! Από τον 10ο έως και τον 14ο αιώνα η περσική ποίηση και η καλ-

- Ο «σφαγέας» Μέγας Αλέξανδρος παραμένει ζωντανός θρύλος για τους λαούς της Ανατολής
- Στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν ο Ισκεντέρ θρέφει επί αιώνες τις συναρπαστικότερες διηγήσεις, ενώ οι Αμερικανοί προς το παρόν έφεραν την τρομοκρατία, την αναρχία, το ζόφο και τον τρόμο
- Ο Μακεδόνας στρατηλάτης στην Περσία λατρεύεται σαν εθνικός ήρωας

λιτευτική μικρογραφία βρίσκονταν στις κορυφές του ανθρώπινου τοπτε πολιτισμού. Αφιερώθηκαν εις δόξαν του Αλεξάνδρου τους. Με δεκάδες χιλιάδες επικούς στίχους ύμνησαν και διέδωσαν στο απέραντο Ισλάμ τη δόξα του Μακεδόνα οι κορυφαίοι ποιητές Φερντοσί στο Σαχ Ναμέ (Βιβλίο των Βασιλέων) και Νιζαμί στο Εσκεντόρ - Ναμέ (Βιβλίο του Αλεξάνδρου) Εξαιρετικής τέχνης μικρογραφίες, μνημεία καλλιτεχνίας και ευαισθησίας, των αναπαριστούν μέχρι την Κίνα ως Μακεδόνα πρωτότοκο γιο του Ξέρξη.

Ο πρώτος ήρωας

Αλλά όχι μόνον αυτοί. Στη Συρία η θρυλική βασίλισσα Σεμίραμις παντρεύεται τον Αλέξανδρο σε

γκλίτσα του τσομπάνη...

Τρομερός στη μάχη, γενναιόψυχος νικητής

«Μόλις έλειψε ο Αλέξανδρος ορφάνεψαν τα έθνη», έγραψε κάποτε ο Γάλλος φιλόσοφος Montesquieu. Μια φράση που αντιπροσωπεύει πλήθος επιστημόνων, ερευνητών, ιστοριογράφων, καλλιτεχνών και άλλων μελετητών που «διψούν» για την αλήθεια, ότι δηλαδή ο Μέγας Αλέξανδρος δεν ήταν σφαγέας των λαών, όπως απεφάνθη ο κ. Νίμιτς, και ότι η κάθε νίκη του συνιστούσε ένα νέο συγκρασιμό πολιτισμό.

Στην περίπτωση του Μεγάλου Αλεξάνδρου δεν πήρε η πραγματικότητα διαστάσεις μύθου, αλλά ο μύθος καθαιρέτως ενσωματώθηκε στην πραγματικότητα. Γιατί πραγματώθηκε το αδύνατο, αποκρυπτογραφήθηκε και αποκαλύφθηκε το άγνωστο, επετεύχθη το ανέφικτο. «Εάν δεν σκεπτόμουν να ανομιζώ τα βάρβαρα έθνη με την Ελλάδα», είχε πει ο μεγάλος Μακεδόνας. «και διατρέχοντας όλη την Ηπειρο να την εκπολιτίσω και αφού βρω τα πέρατα της γης και τον ωκεανό της θάλασσας, να εκτείνω έως εκεί τη Μακεδονία και να σπεύρω και ν' απλώσω την ελληνική δικαιοσύνη και ειρήνη, σε όλα τα μέρη του κόσμου, δεν θα καθόμιον άπρακτος μεταχειριζόμενος την εξουσία για σωματικές απολαύσεις, αλλά θα ήθελα την απλότητα του Διογένη».

Ήταν το 334 π.Χ., όταν

35.000 στρατιώτες με αρχηγό τους τον νεαρό βασιλιά Αλέξανδρο, με την προστασία του θεού των θεών Δία και με οδηγό τους το «εις αιώνος άριστος αμυνεσθαι περί πάτρης», ξεκίνησαν για τον μεγαλύτερο άθλο της ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας.

Άξα αναφοράς η τελευταία σύγκρουση του Αλεξάνδρου με τον Δαρείο στα Γαυγάμηλα. Φεύγοντας από την Αίγυπτο ο νεαρός στρατηλάτης, στις επίπονες πορείες του, πέθανε η βασίλισσα, σύζυγος του Δαρείου. Με δάκρυα στο μάτι αυτός απέδωσε βασιλικές τιμές στη νεκρή βασίλισσα.

Ήταν τόσο γενναιόψυχος μετά τη νίκη όσο τρομερός ήταν στη μάχη, ευγενής με τις γυναίκες και ανδρείος με τους άνδρες. Όταν πληροφόρηθηκε ο Δαρείος το γεγονός, έμεινε κατάπληκτος από το μεγαλείο του Αλεξάνδρου και προσευχόμενος πριν τη μάχη στους θεούς είπε: «Ω θεοί, κάνετε να νικήσω για να ανταποδώσω τις χάρες που οφείλω στον Αλέξανδρο. Αν ήρθε η ώρα που όρισε η μοίρα για Θεία εκδίκηση, ας μην καθίσει άλλος στον θρόνο του Κύρου εκτός απ' τον Αλέξανδρο».

Η Μάχη των Γαυγαμήλων έγινε, ο Δαρείος συντρίβη ολοκληρωτικά και δολοφο-

νήθηκε από τον στρατηγό του Βήσο, όταν τον καταδίωκε ο Αλέξανδρος. Και πάλι τα ψυχικά χαρίσματα του νεαρού βασιλιά σκλάβωσαν καρδιές και ψυχές Ελλήνων και Περσών. Ο Δαρείος θάφτηκε στους τάφους των Αχαιμενιδών με βασιλικές τιμές και λαμπρή μεγαλοπρέπεια. Ο Αλέξανδρος στάθηκε στο ύψος της παντοδυναμίας του και συγχρόνως στο ύψιστο σημείο της πνευματικής του ζωής. Ήταν ο μέγας κυρίαρχος.

«Ο Βούδας των Ινδών, με τα ερμητικά κλειστά ως τότε χείλη», απέκτησε το γαλήνιο μειδίαμα του Απόλλωνα και τις περίτεχνες πτυχώσεις της ενδυμασίας των ελληνικών κορών», έγραψε ο φιλέλληνας συγγραφέας Jacques Lacartiere, προλογίζοντας το βιβλίο της Σιμόνης Ζαφειροπούλου «Ακολουθώντας τα βήματα του Μεγαλεξάνδρου 2.300 χρόνια μετά» (εκδόσεις «Μίλητος»).

«Μια γέφυρα σύζευξης δύο λαών, δύο θρησκειών, δύο ηπειρών, ένωσαν μεταξύ τους... Αναρωτώμαι, λαπόν, μήπως αυτό είναι τελικά το ύψιστο νόημα αυτού του εγχειρήματος, το οποίο διέθετε όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα μιας επιδιώξης που είχε ως στόχο να περιορίσει, για πρώτη φορά, την πνευματική απόσταση που χωρίζε τους ανθρώπους και να φέρει κοντά, στη ζωή και στην τέχνη, την Ανατολή και τη Δύση».

ΘΙΛΙΠΠΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Για την εντυπωσιακή υποδοχή που έτυχε ο σπουδαίος στρατηλάτης από την Περσική Λογοτεχνία του 10ου και του 12ου αιώνα μ.Χ. κάνει λόγο το βιβλίο της Μαρίννας Ιστροπούλου - Θεοχρηίδου «Ο Μέγας Αλέξανδρος στην Περσική Επική Ποίηση, Σαχ - Ναμέ του Φερντοσί & Εσκεντάρ - Ναμέ του Νιζάμι» (εκδόσεις «Ελλην»).

Πρόκειται για τη διατριβή της στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, την οποία ξεκίνησε το 1988, όταν υπηρετούσε με τον σύζυγό της στην ελληνική πρεσβεία της Τεχεράνης. Για πρώτη φορά στην ιστορία των νεοελληνικών γραμμάτων γίνεται γνωστά με τόσο λεπτομερειακό τρόπο σπουδία κείμενα της ιρανικής λογοτεχνίας για τον μεγάλο Μακεδόνα.

Στο σύνολό της, η εργασία αποτελεί μια πολύ σημαντική συμβολή στην καλύτερη γνώση της ακτινοβολίας του ελληνιστικού μυθιστορηματός του Μεγάλου Αλεξάνδρου στον κόσμο της Ανατολής.

Προλογίζει ο υπευθυνός Εξωτερικών Θόδωρος Κοσμίης, που, μεταξύ άλλων,

τονίζει: «Ο Μέγας Αλέξανδρος αποτελεί ίσως το μοναδικό φαινόμενο στην Ιστορία όπου οι λαοί επιθυμούν να οικειοποιηθούν τον κατακτητή τους. Οι Αιγύπτιοι θέλουν τον νεαρό στρατηλάτη απόγονο του Αμμίωνα Ρα, οι Σύριοι τον παρουσιάζουν ως επιλογή της βασίλισσας Σεμίραμις για σύζυγό της, στο ΝΑ Αφγανιστάν και στο ΒΔ Πακιστάν πολλοί καυχούνται ότι είναι απόγονοί του και στην Περσία τον θεωρούν ως πρωτότοκο γιο του Ξέρξη, με μητέρα Ελληνίδα, που πήγε να διεκδικήσει το θρόνο του πατέρα του. Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι η βαθιά επιθυμία των λαών που κατέκτησε ο Αλέξανδρος, να τον παρουσιάσουν ως «δικό τους» και να πλάσουν μύθους για να στηρίξουν αυτή την άποψη, δίνει μια ηχηρή απάντηση σε όσους αρνούνται την πολιτιστική και κοινωνική παρέμβαση του και επιμένουν να τον παρουσιάζουν ως έναν ακόμη κατακτητή».

Φ.Π.

άλλον ζωντανό γοητευτικό μύθο. Στην Ιερουσαλήμ ο Μέγας Αρχιερέας τον υποδέχεται στο Ναό του Σολομώντος ως απεσταλμένο του Γιαχβέ - του Θεού. Στην Αίγυπτο ο Αλέξανδρος είναι Φαραώ - γιος του Φαραώ Νεκτανεβόλ Στην Ινδία το λατρευτικό χρυσό αγαλμά του ευλογεί τους πιστούς δίπλα στον Βούδα - με ανάλογα χαρακτηριστικά.

Το πρώτο ιστορικό μυθιστόρημα γράφεται τον 3ο αιώνα π.Χ. ελληνικά στην Αίγυπτο και έχει ήρωά του, φυσικά, τον Αλέξανδρο. Το «Μυθιστόρημα του Μεγάλου Αλεξάνδρου» ταξιδεύει επί δύο χιλιόμετρα συνεχή έτη σ' όλη την οικουμένη, από τον Ινδικό Ωκεανό μέχρι τον Ατλαντικό, και επί αιώνες είναι το πιο διαβασμένο βιβλίο μετά την Κοινή Διαθήκη.

Διακοσμημένο με έξοχες μικρογραφίες κυκλοφορεί σ' όλες σχεδόν τις γλώσσες του κόσμου: ελληνικά, αραβικά, αιθιοπικά, κοπτικά, εβραϊκά, περσικά, λατινικά, αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά, πορτογαλικά, γερμανικά, δανικά, σουηδικά, πολωνικά, ρωσικά, φλωμανδικά, τουρκικά, βουλγαρικά, σερβικά κ.ά.

Κατακτητής της Τέχνης

Μετά την Ανατολή ο Αλέξανδρος κατακτά και τη Δύση χωρίς να πάει ποτέ εκεί! Οι κορυφαίοι Ευρωπαίοι ζωγράφοι, γλύπτες, χαράκτες, ψηφιοθέτες και υφαντουργοί «γκομπελάν» τον αναπαριστούν παντού. Ανάμεσα στους δεκάδες φημισμένους ζωγράφους αναφέρονται ενδεικτικά ο Μιχαήλ

Άγγελος, ο Ραφαήλ, ο Βερονέζε, ο Ρούμπενς, ο Ενγκρ, ο Ντελακρουά κ.ά. Λαμπί επι Παρμηνία, στη Ρώμη, στη Φλωρεντία, στην Πάρμα, στο Παρίσι, στη Μαδρίτη, στην Αγία Πετρούπολη. «Χριστός σε Ανάλυση», στον Άγιο Μάρκο της Βενετίας. Σκηνές της ζωής του τοιχογραφούν τα πιο φημισμένα παλάτια όπως το Φοντενεμπλό, οι Βερσαλλίες και το Λούβρο στο Παρίσι, το Κηρυναίο, το Βατικανό και η Βίλα Φαρνέζε στη Ρώμη, το Λα Γκράνχα στην Ισπανία κ.λπ.

Τον Αλέξανδρο έχουν πρότυπό τους οι ενδοξότεροι ήρωες της Ευρώπης όπως ο Ιούλιος Καίσαρ, ο Φραγκίσκος Α', ο Λουδοβίκος 14ος και ο Μέγας Ναπολέων της Γαλλίας, ο Κάρολος της Σουηδίας, ο Μέγας Φρειδερίκος της Πρωσίας, ο Φίλιππος Ε' της Ισπα-

νίας και της Αυστρίας, ο πολεμιστής Άγιος Αλέξανδρος Νέφσκι της Ρωσίας κ.ά.

Ένα όνομα - σταθμός

Το όνομα Αλέξανδρος επιλέγουν 6 Πάπες και 2 Πατριάρχες, ένας αυτοκράτωρ Ρωμαίων - τριτότοκος γιος του Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου του Μακεδόνας - 3 τσάροι της Ρωσίας και 2 της Βουλγαρίας, ανά 3 βασιλείς της Σκωτίας και της Σερβίας, 6 ηγεμόνες της Βλαχίας και άλλοι 6 της Μολδαβίας, δύο βασιλείς του Ισραήλ και η Ηρωδίας, δεκάδες βασιλείς της Γεωργίας και της Υπερκαυκασίας.

Ακόμη και οι συμπατριώτες του Νίμιτς Αμερικανοί, μόλις σφάζουν τους Ινδιάνους ιδρύουν πόλεις με

το όνομα Αλεξάνδρεια στη Λαϊτζιάνα και στη Βιρτζίνια, αλλά μόνον αυτές μεταβαρίζουν το δουλαιόμορό τους.

Οι μεγαλύτεροι ιστορικοί του κόσμου τον εξιστορούν επί 2.300 χρόνια και τα εκατοντάδες βιβλία τους φωτίζουν όλες τις μεγάλες βιβλιοθήκες, όπως η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου. Κάθε εξάμιση εκδίδεται ακόμη στα αγγλικά ένα νέο βιβλίο για τον Απεριόριστο Μακεδόνα.

Καλά, δεν ανοίγει βιβλίο ο κ. μεσολαβητής! Ούτε σινεμά πάει τουλάχιστον να δει τις χολιγουντιανές υπερπαραγωγές με ήρωα τον Αλέξανδρο; Σακ και δόες!

* Ο Νίκος Μέρτζος είναι πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών